

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

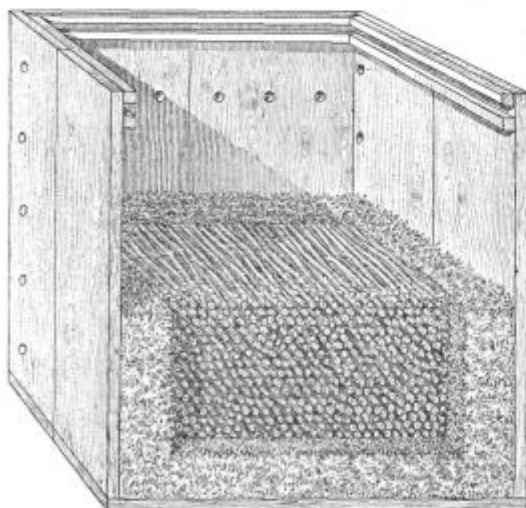
Št. 6. V Ljubljani, 31. marcija 1901. Leto XVIII.

Obseg: Vlaganje cepljenk v mah. — Orjaški japonski kostanj. — O sadjarstvu. — Kteri posnemačnik za mleko je najboljši. (Dalje.) — Tepka. — Plevel. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Vlaganje cepljenk v mah.

Da bi se s cepljenjem na suho dosegli kolikor mogoče dobri uspehi, so se delali že raznovrstni po-

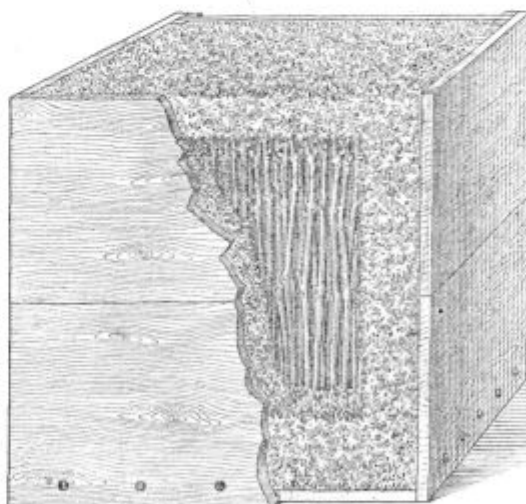
Vender je še nekaj vinogradnikov, ki se s pridelovanjem cepljenk bavijo v velikem, in zato hočemo tu v kratkem opisati vlaganje cepljenk v mah po načinu, kakor to delajo na Francoskem ter dva posest-

Podoba 17.

skusi, in med te spada tudi vlaganje v roki cepljenih trt v mah.

Ta poskus se je napravil že pred sedmimi leti in so se tudi pri nas cepljenke pričele vzgajati na ta način. Ker se je pa pri nas udomačilo zeleno cepljenje, ker se z njim dosegajo najboljši in najsigurnejši uspehi, so posamezni posestniki pridelovanje na suho cepljenih trt močno opustili.

Podoba 18.

nika na Niževstrijskem. Zadnje poročilo „društva za varstvo avstrijskega vinstva“ v Kremsu je o tem prineslo naslednji spis iz peresa g. Fr. Kobra, tehn. voditelja na Niževstrijskem:

Cepljenje. Pripravljanje podlog in cepljenje se vrši kakor navadno (pod 15., 16.) Odreza bodi kolikor mogoče kratka ter blizu pod, oziroma nad očesom.

Pri a na podlogi je oslepljeno oko.

S cepljenjem se prične marca in aprila ter se lahko nadaljuje še meseca maja. Dolžina podlog ne presega 50 cm, bodi torej 35 do 45 cm.

V roki zgotovljene cepljenke se postavijo v zaboje, v ktere se je na dno dejalo 8 do 10 cm na debelo mah, z vrelo vodo politega in z lesnim ogljem ali ogljenim prahom pomešanega (1 del oglja, 3 dele mahu). Krop pomori razne mrčese v mahu in poveča toplino, ki je potrebna za napravo kalusa na podlogah; oglje, ali pa tudi žveplo, pa zabranjuje, da se ne zaredi razne glive, v prvi vrsti — plesnivec.

Enako se mah natlači tudi ob straneh zaboja, ter se potem cepljenke postavijo druga poleg druge v zaboj, tako da pridejo cepiči kakih 10 cm pod pokrov (pod. 17., 18.). Prazni del med posameznimi cepljenkami se napolni z ogljem, ali pa tudi s peskom, s šotnim drobom ali z žaganjem; najboljša pa je oglje, ker to najbolj zabranjuje, da se ne zaredi plesnivec. To rabita s posebno dobrim uspehom Moët in Chandon (Moé in Šandón) v Epernay na Francoskem, ki se s tem kar tvorniški bavita.

Ko je zaboj napolnjen,* se cepiči pokrijejo z borovimi ali drugimi iglami ter vrhu teh še s 6 do 8 cm na debelo natrošenim, poprej z vrelo vodo politim mahom. Zaboj se potem zapre. Igle zabranjujejo, da se mah ne zraste s poganjki.

Nekteri vežejo cepljena mesta, in sicer z rafijo, drugi pa puščajo nepovezana.

Zaboj se potem postavi v 40—50° R gorko vodo, in sicer tako, da voda ne sega do cepljenega mesta; tudi se ne sme odgoraj polivati. V tej gorki kopelji se zaboj pusti toliko časa, da se ves mah dobro namoči. Voda vhaža skozi luknjice ob straneh in na dnu zaboja.

Iz kopelji se zaboj prenese v gorek kraj. Na Francoskem imajo posebne, nalašč v ta namen napravljene prostore, ktere s parom kurijo. Navadno pa zadostuje, če se zaboj postavi v hlev, še bolje pa v gorke gredice. Dva vinogradnika na Niževstrijskem delata tako baje že 5. leto, ter dosejata gotovih 50 % popolnoma zrastlih cepljenk; največ sta dosegla 80 %, najmanj pa 30 %.

V gredici ali cvetičnjaku se zaboj pusti, da cepiči poženo 15 do 20 cm dolge poganjke (pod. 19.), v hlevu pa le toliko časa, da prično rasti (pod. 20.), da se napravi nekaj kalusa pri cepljenem mestu ter da se napravijo majhne koreninice, kar se zgodi v 2 do 3 tednih.

V hlevu se zaboji do vrha oblože z gnojem. Čez 15 dnij se cepljenke že lahko presade na prosto, ne da bi se poprej privadile solncu. Ako pa so poganjki predolgi, se morajo počasi privaditi solncu, da nekoliko ozelene in se utrdijo, ker drugače vsahnejo, če pridejo iz zaboja naravnost na solnce.*) Zato je bolje, če so zaboji v gredicah ali cvetičnjakih, ker poganjki tako polagoma in enakomerno ozelene.

Napravo gredic priporoča Francoz Vernet nastopno: Pod zaboj pride 30 cm na debelo konjskega gnoja; ob straneh se obda ves zaboj 35 cm na debelo istotaka s konjskim gnojem, obstoječim iz polovice svežega in polovice starega gnoja, ker je star gnoj samnasebi pregorak. Za pokrivalo je okno z zamazanimi šipami, da solnce preveč ne žge. Najboljša toplina je 25 do 30° R; zato se mora toplina urejati s pomočjo toplomera. Če v zaboju postane pregorko, se postavi na 2 letvi. Ker je v zaboju toplina vedno za 5° R nižja, je lahko zunaj njega vedno za 5° R višja, torej 35° R.

Ker pri taki toplini mnogo vode izpuhti, se morajo zaboji vsakih 6 do 8 dnij vnovič postaviti v 40 do 50° R gorko kopel, in spet le tako globoko, da voda ne pride do cepičev, oziroma do cepljenega mesta.

Mah vrhu cepičev se mora, kakor hitro se posuši, spet z novim vlažnim nadomestiti; polivati se pa ne sme, ker sicer poganjki prično gniti. Tudi se mora čez 14 dnij ves mah nad cepiči odstraniti, da se morejo poganjki prosto razvijati.

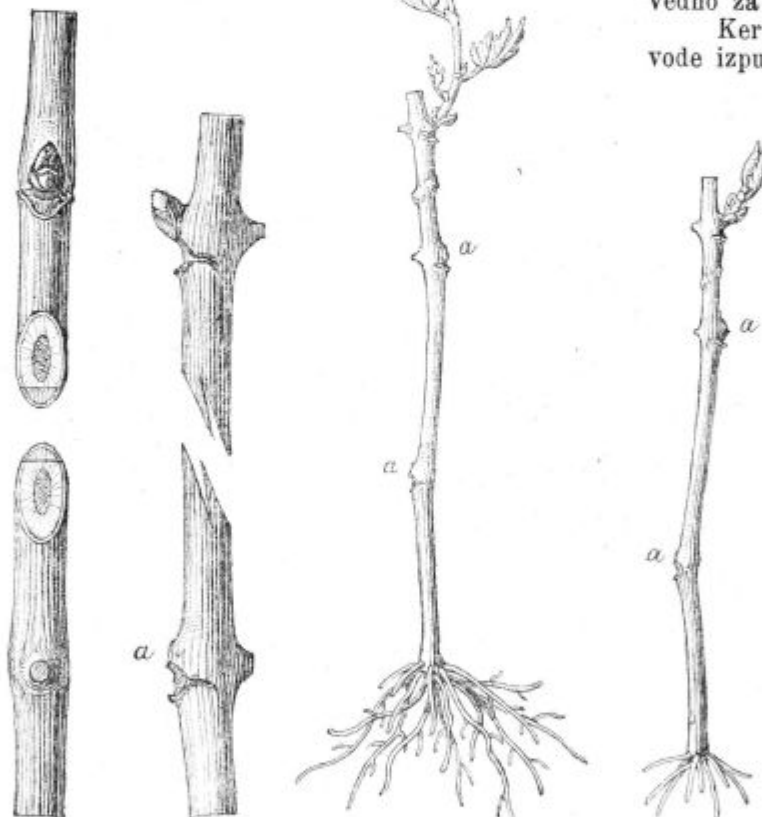
Sajenje. Take cepljenke naj se v vinograd sade, ko se zemlja dovolj ogreje. Pred saditvijo naj se zaboj 3 do 4 dni postavi v mrzel kraj, da se cepljenke ohlade ter navadijo na drugo to-

plino. Zato je pa dobro, da se s cepljenjem v takem času prične, ko že splošno poganja in se ni bati slabega vremena.

Na vsak način je mnogo bolje in prav priporočljivo, če se take cepljenke najprej zašolajo v trtnici in šele naslednje leto presade v vinograd. Pri saditvi naj se posebno na to gleda, da pride na koreninice in k cepičem prav rahla in dobra zemlja, kajti v teski zemlji se taki nežni deli ne morejo razvijati.

Poletnje ravnanje s takimi cepljenkami obstoji v tem, da se dvakrat, in sicer v presledkih po mesec

*) Natančno je to opisano v Gombačevi knjigi »Novo vinogradništvo«, ki se dobiva pri družbi in pri Schwentnerju v Ljubljani za 80 h s poštnino vred. Op. ured.

Podoba 15. Podoba 16.

Podoba 19.

Podoba 20.

*) V zaboj, 40 cm širok in 50 cm visok, gre 1000—1500 cepljenk.

dnij odstranijo vse cepičeve koreninice, da se večkrat škropi z modro galico, v drugi polovici avgusta pa da se odstrani vsa zemlja okoli cepičev do cepljenega mesta, ker se tako odgrnjena in solnčnim žarkom naravnost izpostavljenega cepljena mesta bolj utrdijo.

Jesen ali spomladi naj se potem posade na stalno mesto v vinograd le take cepljenke, ki so popolnoma na vseh straneh zrastle.

Bistveni razloček med tem in dosedanjim vzganjem cepljenk z vlaganjem v mah obstoji v tem, da se poleg mahu rabi oglje ali druga razkužilna sredstva ter da se cepljenke ne polivajo od vrha, marveč se namakajo kar odspodaj, in sicer v 40 do 50° R ali 50 do 62° C topli vodi.

Želeti bi bilo, da bi mnogi posestniki to poskušali, ker če se jim dobro obnese, pridejo na ta način najhitreje in najceneje do dobrih cepljenk.

Fr. Gombač,
deželni potovalni učitelj.

Orjaški japonski kostanj.

(Taba Kuri.)

Pred več leti je dr. Zoch, ravnatelj realke v Petrinji, naročil cepiče japonskega kostanja, kateri so se potem pocepili pri več gospodarjih po Petrinji.

Ko so drugi čez 2 do 3 leta videli plod, se je ta kostanj jako hitro razširil po petrinjski okolici.

Razlikuje se od navadnega kostanja po tem, da mu popje ni obrnjeno na šest strani, ampak samo na dve, levo in desno, a list je ozek in dolg ter bolj podoben širokolistnim vrbam.

Raste jako hitro in napravi poganjke do 1.50 m dolge. A kar je osobite važnosti, je tole:

Cepljen na večleten navadni kostanj rodi že drugo leto, cepiti se da na vsak način, a sad daje večji od marona, neredko po 45 do 50 gr ter boljšega okusa kakor je maron.

Raste in rodi povsod, kjerkoli navadni kostanj, ter se da z uspehom precepovati na že 15 do 20 let stare kostanje v krono.

Radi teh svojih lastnostij je japonski kostanj vreden, da se razširi po vinorodnih krajih Slovenske; vinogradniki bi dobivali iz svojih kolosekov veliko korist.

Cepiče kakor tudi cepljene kostanje je dobiti pri dr. Zochu v Petrinji na Hrvatskem. Kapa, sadjar.

O sadjarstvu.

(Govor dr. Jana na obnem zboru kmetijske podružnice v Gorjah)

Vsi smo edini v tem, da je sadje dar božji, da nam odvrže obilo in izdatno v gospodinjstvu in gospodarstvu, osobito če ga imamo obilo in če poznamo njega vsestransko porabo. Najmanjša stvarca se ne sme izgubiti. Sveže sadje se uživa doma ali pa se proda na trgu. Črvido, ktero moramo pridno pobirati in sproti odstranjevati, da vsaj deloma ugonobimo škodljivi mrčes, se poklada živini, ki ga slastno žre. Kisla jabolka so priznana dobro sredstvo zoper prasičjo rdečico. Napačno pa je te črvice, nezrele odpadke krljati in sušiti, ker se to delo ne splača in slabi krljki se nam pokvarijo, poslom pa veselje do posušenega sadja. Za krljlanje in sušenje nam preostaja dobrega sadja, ki izakega drugega vzroka ni za trg. Za trg je le obrano, lično in debelo sadje. V obližju trga naj se sadi več zgodnjega sadja, da se sproti

prodaja, daleč od železnice ali od trgov naj se pa tako sadje sploh sadi le za domačo potrebo, sicer naj se sadi v obilju zimsko sadje, pa ne preveč vrst.

Trgovec ne išče veliko, ampak dobrih vrst. In če več ene vrste skupaj dobi, draže jih plača, ker mu to prihrani veliko potov in dela. Pri sadni trgovini le delo, natančno in varčno delo stane, pa tudi nese. Torej za trg le malo, pa izkušenih vrst. Slabejši sadovi istih vrst se posuše, najslabši pa v sadjevec stisnejo ali pa za žganje namočijo. Najboljša vrsta za trg je tudi najboljša za sušenje, za mošt in žganje. Parmene na pr. imajo toliko sladkorja in soka v sebi, da se moštu mora voda primešavati, sicer je presladek.

Jaz bom pri pomladni cepitvi in precepitvi v vsako vas prinesel cepičev le od dveh zgodnjih in pa dveh poznih hrušek in jabolok. Izbral sem si na podlagi tega, kar sem bral in kar sem potem še sam poskusil, v zadnjih 20 letih nasledje vrste za Gorje, Bled in okolico:

Za mesec julij: hruški magdalenko in rženico,* jabolko viržinski rožnik.

Za avgust: hruški ljubljancanko*) in dobro rjavko, jabolki šarlamovček in transparentovec.

Za september: hruški avranzarco in rptljo,* jabolki pa landsberski in Jägrov kosmač.

Za zimo: tepko, Dielovo maslenko, pastarvko in zimsko bergamotko, od jabolok pa zlato parmeno, veliki kaselski, karmelitski in kanadski kosmač, knežak in štajerski mašančkar; slednjega pa le za mokre in senčne lege; v teh rodi debelejši sad kakor na solncu.

Za najboljši svet v obližju hiš in za pritlikavce od hrušek še klapovko, Kolomovo maslenko, angulemko in zimsko dekanko, od jabolok pa rumeni cvetač in beli zimski kalvil. Slednja dva imata izredno visoko tržno ceno. Za lepe bele zimske kalvile sem letos sam plačeval krono za kilogram, prodajal sem pa tudi najlepših sadov kilogram po dve kroni. To je pa izjema. Računati pa smemo splošno za poedini sad belega kalvila toliko, kolikor od drugih za cel kilogram. To si zapomnite in sadite v zatišja in v dober svet le kalvil, ker ta nese, kjer uspeva, 10krat več kakor vsak drug sad, in v Gorjah in na Bledu uspeva, to je dokazano. Lastnosti posameznih vrst opišem jeseni.

Sedaj, ko vemo, kakšne vrste sadimo, pogledjmo, kam in kako jih bomo sadili ali pa cepili. V dober, pa plitev svet sadimo jablane, v globok in pregnojen svet pa zlahtne hruške, v nepregnojenega pa tepke. Orehi, češplje, slive, češnje naj bodo za naše kraje le redek sad. V globokem svetu naj se delajo globoke, v plitvem pa široke jame, v prav plitvem ali mokrem svetu naj se pa sadi še celo s kupom. Pri pregloboki jami vsadimo drevo, kakor v pisker. Ko s koreninami pride do dna, ne ve kam. Naprej ne sme, ker je okrog le pust svet, nazaj ne ve, ker je vajeno le v tla delati korenine. V premokrem svetu začno korenine trohneti in gniti, sad rad gnije, deblo pa dobi razne bolezni, smoliko, raka, i. t. d.

Pri kopanju jam se mora najboljši svet dejati na dno jeme, srednji naj se zmeša z mešancem ali z gnojem in najslabši naj se nadomesti, ali pa vsaj porabi le povrhu, kjer se sčasom zgnoji in zboljša. Jame naj se skopljejo jeseni, da dobro premrznejo, spomladi naj se napolnijo z imenovano mešanico do vrha, še celo s kupom, kol naj se vsadi na pravo mesto in dovolj trdno, potem se pri kolu tolika jama vnovič iz-

*) Rženica, ljubljancanka in rptlja so lokalne vrste, katerih znanstvena imena mi še niso znana.

koplje, da se drevo v njo vsadi. Prej je pa treba drevesu korenine in krono obrezati z ostrim nožem, ali pa s škarjami. Pri koreninah varujemo tenke in slabotne. krajšajmo bolne in debele, pri vejah pa varujemo nasprotno močne voditeljice in režimo na kratko le stranske vejice, ki so predolge. Posamezni popki, špice in vejice, ne čez 20 cm dolge, naj se ne odstranjujejo, ker so določene za rodni les; one rode. Teh vejic more biti od debla do konca vej kolikor možno veliko kroginkrog. Voditeljice pa morajo biti močne in debele in stati 45° od debla, da bodo mogle v bodoče brez posebne opore nositi še tako obilen sad. Če veje stoje prenizko, jih privežimo navzgor, če stoje preveč kvišku, jih je treba s zagozdami oddaljiti od debla. Deblo naj bude le eno do vrha. Drevo z enim deblom je bolj stanovitno, kakor drevo z več vrhovi. Stranske veje voditeljice naj se vrste v več etažah po 30 do 50 cm druga od druge, po pet v eni etaži. To se doseže z obrezovanjem. Reže naj se vedno na oko, ki stoji na zunaj, sicer poganjek sili v krono. Mlada drevesa se morajo obrezovati, dokler njih letni poganjki dosegajo $\frac{1}{4}$ metra in čez. Sicer postajajo preredke krone, večina vej se ne razrašča, posebno pri parmeni ne, če ji ostane vrhovni popek. Oder cele stavbe ostane prešibek in se upogiblje vsakemu vetru in vsaki množini sadu. Trdno ogrodje pa težo svojega sadja nosi praviloma, pri izredni obilici sadja se pa vsaj laže podpre ali priveže na močno deblo. Močno rastoče stranske vejice je odstranjevati tudi poleti, da ne rastejo zastonj. Nanovo sajeno drevo naj se ne sadi globokeje, kakor je prej stalo, sicer ostane nerodovitno ali pa še celo zamre, ker korenine, ki bi ga redile, pridejo pregloboko. Prvo leto se ohlapno priveže, da ne obvisi, če se zemlja poseda. Jeseni se stalno priveže s trto, slamo ali s kokosovimi vezmi. Slednje vezilo je trdno pa ne drago. S tem se najbolje priveže, če gremo z vezjo dvakrat okrog debla in kola, in nazaj dospevši do sredine, ondi naredimo vozec na strani med deblom in kolom. Na ta način premehko vez pritegnemo in zabranjujemo, da se deblo in kol ne stikata. S slamo se okrog debla in kola naredi osmica, konca se sple-teta v kito, in ta se s trto ali z motozom priveže h kolu. Ta dva načina se mi zdita najbolj hitra, cena in priporočljiva. Kol naj bude gladek; del, ki je določen za v zemljo, naj bude ožgan ali pa namazan s karbolinjem. Segati pa ne sme v krono, da se ne drgne ob veje. Mlada drevesa naj bodo dovolj močna in čvrste rasti in naj se vsade pozorno, kakor je bilo ravnokar povedano, in v par letih nas bodo začela razveseljivati z najlepšim sadjem. Ako sadite šibice, jih več ko polovica ponesreči; druge Vam rode šele zadnja leta Vašega življenja. Najdražje drevo je pozneje najcenejše. Ako hočemo, da nam bodo mlada drevesca hitro in močno rastle, privoščimo jim pozimi ali spomladi razen hlevskega gnoja in gnojnice 1 del solitra, 2 dela kaj-nita in tri dele žlindre, skupaj po velikosti 4 de 5 kg. Ako hočemo pospešiti rodovitnost, gnojimo s fosfati julija in avgusta. Gnoj se pri sajenju pomeša med prst, pri starejših drevesih pa se pod kapom napravljajo jarki ali jame, do 30 cm globoki, napolnijo se z ime-novano mešanico in se zopet poravnajo. Le bujnejša rast trave in drevesa naj Vam kaže, kje ste gnojili.

Pri nas je udomačena grda navada, da sadimo vsevprek in pregosto. Bog ne daj, da bi se posekalo ali presadilo kako drevesce, ki drugemu solnce in živež krade. Slednjič pozebeta oba. Sadu je manj in manjši kakor je pri primerni razdalji.

Druga napaka je ta, da staremu drevesu, katero nameravamo v par letih odstraniti, podtaknemo že koj eno ali več mladih drevesec. Ta sedaj ne morejo rasti in tudi po odstranitvi starega zajedalca ne bodo, ker bodo do tja že zamorjena. Napačna je tudi misel, da se na mesto starega drevesa ne sme saditi takoj mlado, oso-bito pa ne iste vrste. Jaz pa menim, da je zemlja okrog starega debla najbolj spočita, ker je drevo živež iskalo daleč okrog, poleg debla ga pa že veliko let ni iskalo.

Tanke, živež srkajoče koreninice se nahajajo le na koncu, ne pri začetku debelih korenin, ki drevo le v zemlji trdno drže. To je tudi vzrok, da mlado drevesce, vsajeno blizu starega, ne more uspevati, ker je tam, kjer mlado drevesce hoče rasti, največ drobnih koreninic starega drevesa, in te ga zajedajo, dokler ne pogine lakote, posebno če pritegneta dva taka zajedalca.

S starimi, nerodovitnimi in nepovšečnimi drevesi proč in v ogenj, predno sadimo druga, če tudi ravno na njih mesta.

Še na nekaj naj Vas opozorim, ki se mi zdi uva-ževanja vredno. Neki amerikanec je opazoval sadje, da ne rodi, posebno hruške ne, če jih je več ene vrste skupaj in če med cvetenjem nastane količkaj neugodno vreme, pač pa, če se vrste mešajo. On sodi, da se hruška laže oplodi s tujim prahom kakor s svojim. Verjetno se mi to zdi tem bolj, ker imamo pri Marovtu hruško, katero sem pred 20 leti precepil z 9 vrstami, ki od tega časa ni nikdar prazna; nasprotno, lomiti se hoče vsako leto od teže sadu vseh vrst, ko so druge hruške iste vrste prazne. To je morda tudi vzrok, do-sedaj nepoznan, zakaj so naše tepke na polju tako redkokdaj polne. Ker večinoma same stoje, in druge vrste hrušek, ki bi oploditev tudi pri neugodnem vre-menu pospeševale, ni v obližju. Sadimo veliko debel ene vrste, pa ne neposredno skupaj, ampak vrste pri-merno pomešane; morda nam to pomaga, da bodo vsako leto naši polovnjaki polni sadjevca.

Sadna drevesa se morajo gojiti vedno, ne le ta-krat, ko obiramo sadje. Ravno pri obiranju sadja bi se morali vedno spominjati, da je hvaležnost lepa čednost, katero drevo bolj pozna kakor mi. Mi je ne poznamo. Čim bolj polno je drevo, bolj neusmiljeno ravnamo z njim. Dostikrat si ne vzamemo časa, da bi sad obrali, da bi sad dozorel; napol zrelega otresemo, in če ne mara odpadati, ga še opreklamo. Na povračilo ne mislimo. Spodobilo bi se, da drevesu pognojimo, da deblo ostržemo starega lubja, da s tem pokončamo marsikteri škodljivi mrčes, da deblo namažemo z apnom, kateremu primešamo malo krvi, kravjeka in ilovice, da ga zavarujemo proti zajcu s trnjem, s slamo ali z de-skami, da mu odstranimo mah in suhe veje, da mu po-magamo v boju proti različnim zajedalcem, da po toči, po snegu nastale rane pravilno obrežemo in zamažemo, da pokončujemo omelo, ki se mora s korenino iz veje izdolbsti, da ostarelo drevo, ki je preveč rodilo, pomla-dimo, ali nerodovitno drevo precepimo. S tem se poka-žemo hvaležne, in sadje nam povrne trud stotokrat.

Danes naj govorim le še o pomlajenju in o pre-ceptljenju, ker se bliža čas za ta dela. Nekatere hruške, jableane in češplje sploh rode tako obilo, da stari les opeša; pokažejo se vodeni poganjki in pomlajenje je potrebno. Odrežejo se vse veje voditeljice do takih vo-denih poganjkov, in iz teh se izredi v par letih nova, sveža, rodovitna krona.

Precepijo naj se drevesa, ki vzlic zadostnemu gnojenju nočejo roditi, ali pa rode slab, neznamen sad.

Če drevo ni debelejšje od 45 cm, če ni popolnoma starikavo in onemoglo, bolehalo in rakavo, naj se nemudoma precepi, sicer pa poseka. Veje se požagajo, rana pogladi z ostrim nožem in potem se natakne po eden, dva ali več cepičev v precep ali za kožo. Če je veja močna in koža debela, da precep ali koža cepič zadostno prime, ni treba vezati, ampak le dobro zamazati. Prav debele veje se dvakrat precepijo, ali pa se jim za kožo natakne po 4 do 5 cepičev. Cepiči ne smejo imeti več ko 3 očesa, sicer se morajo braniti proti tičem, da se ne vsedajo nanje in jih ne omajejo. Cepiči so najboljši, če se narežejo koj ko listje odpade in se shranijo v suhi kleti v vlažnem pesku. Predno jih rabimo, denimo jih par ur prej v vodo. Za cepljenje v precep imamo posebne nože, s katerimi koljemo veje, s posebnim nosom pa precep toliko povečamo, da natakne cepiče. Pri cepljenju za kožo se koža prereže le na eni strani, se loči od lesa, in cepič, primerno prikrojen, se vtakne za kožo. Zelena koža pri cepiču se odstrani tam, kjer se ima stikati s kožo podloge. Če podloga ni čez 3 cm debela, se vzame le po en cepič, in podloga se posevno odreže, da se rana hitreje zaraste. Drobnejše podloge je sedlati ali pa cepiti z doklado. Zadnji način se porablja, če sta cepič in podloga enako debela, sicer se pa sedla. Pri kopuliranju se odrežeta cepič in podloga posevno, tako da rana natančno krije rano, potem se pri podlogi zareže odzgoraj navzdol, pri cepiču pa od spodaj navzgor tenak jezik, ktera se potem spojita in cepič držita na podlogi, dokler se trdno ne priveže. S tem se olajša privezovanje in se poveča stiskanje, vsled česar se cepitov rajši prime.

Omenim naj od raznovrstnih načinov cepljenja le še cepljenje na oko, okulovanje. Cepi se na speče in na živo oko, z lesom ali brez lesa. Na živo oko se cepi spomladi, da oko takoj požene. Ako se pa cepi junija do konca avgusta, ostane oko speče in požene šele drugo pomlad, pa močnejše kakor živo oko. Ta cepitev se posebno pogosto, skoraj izključno izvršuje v drevesnici kot prva cepitev. Praktično pokažem to, ko pride čas za tako cepitev. Opisovanje samo bi ne koristilo veliko.

S tem naj danes končam. Le glejte, da ne ene točke ne pozabite in vse pridno in vestno porablajte pri letošnji saditvi in cepitvi, da meni ne bo treba vsakemu posebej vse vnovič razlagati, kadar se bodo vsa ta dela izvrševala praktično.

Kteri posnemalnik za mleko je najboljši.

(Dalje.)

Na Nemškem je močno razširjen posnemalnik „vestfalija“, kterege podobe v tej številki ne moremo priobčiti, ker nam je tvornica dosedaj ni poslala, dasi jo je obljubila.

Pri tem stroju se gonilna sila prenaša na zamašnjak z verižico, slično kakor pri biciklih, z zamašnjaka na bobničkovo vreteno pa z vrvičo. S tem se doseže, da se stroj lahko goni in da se vrti povsem mirno in tiho.

Bobniček je iz litega jekla in prav priprosto sestavljen. Ni ga treba niti privijati, niti gostiti z gumijevimi obročki. Ker nima nobenih krožnikov, je vse ravnanje z bobničkom za mnogo enostavnejše in lažje.

Veliko vredno pri tem posnemalniku je tudi to, da ima poseben čistilnik za mleko, na katerem se nabira vsa nesnaga, ki se nahaja v mleku, kakor razne smeti, bakterije itd.

Stroj je trdno vdolan na posebni podlagi, s katero se postavlja na tla. Pri tem stroju torej ni treba posebne mize ali kakega stojala; kamor ga postaviš, tam trdno stoji, ne da bi ga trebalo pritrjevati z vijaki.

Poskušnje s tem strojem so delali na kmetijski šoli v Rotholzu na Tirolskem. Pohvalno so tamkaj omenjali, da se ta stroj lahko goni in da se izlahka čisti, potem da stoji trdno in da je trepežen in da dobro posnema celo pri nekoliko nižji toplini mleka.

Mnoge preskušnje, ki so se zvršile na tem zavodu, so pokazale, da se je posnelo s posnemalnikom št. 0 v eni uri k večjemu 83 l mleka. Posnemalo se je 26 do 36° C (20 do 18° R) toplo mleko. Smetane se je izločilo po 22 do 11,5 %. Posneto mleko so preiskovali glede tolišče po dr. Gerberjevem načinu in so je našli 0,10 do 0,20 %, kar je dokaj ugodno, če pomislimo, da se je posnemalo mleko tudi pri toplini 26° po Celziju.

Zanimiva je bila v tem pogledu skupna preskušnja posnemalnikov „alfa“ in „vestfalije“, ki se je vršila lansko leto v Hürmu. Iz dotičnega poročila smo povzeli, da se je za to preskušnjo posnelo z vsakim strojem 40 l enakega in enako toplega mleka.

Preskušnja je pokazala, da se je ta množina mleka posnela z „alfo“ v 27 minutah, z „vestfalijo“ pa v 31 minutah. Za popolno očiščenje in sestavo stroja pa je bilo treba pri „alfi“ celih 13 minut, pri „vestfaliji“ pa le 3 minute, tako da je vsa preskušnja trajala pri „alfi“ 40 minut, pri „vestfaliji“ pa le 34 minut.

Uspeh posnemanja je bil pa naslednji. Z „alfo“ se je dobilo od 40 l mleka 6 l smetane in iz te 1,68 kg presnega masla. Pri „vestfaliji“ se je pa dobilo 6¹/₁₀ l smetane, ki je dala 1,60 kg presnega masla.

Preskušnja je nadalje dognala, da posnemalnik „alfa“ med delom bolj ropota, da pa ne potrebuje več sile kakor „vestfalija“. Pripoznalo se je tudi, da stoji posnemalnik „vestfalija“ trdno, kamor se postavi, da je bolj priprosto sestavljen in da se lažje čisti.

Dosedaj je posnemalnik „vestfalija“ primeroma še najbolj razširjen na Nemškem, potem v Holandiji, v Belgiji, na Francoskem, Ruskem in Danskem. V Avstriji ima zalogo za te stroje Anton Toms na Dunaju (Ob. St. Veit XIII/7, Einsiedeleigasse Nr. 3.) To tvrdko zastopa na Kranjskem gosp. J. Seemann v Šiški pri Ljubljani.

Posnemalnik „vestfalija“ se dobiva v šestih velikostih. Najmanjša številka z znakom št. 0 stane 280 K, št. I. pa 350 K. S prvo se posname v eni uri 75 l, z drugo pa 100 l mleka. R.

(Dalje prihodnjic)

Tepka.

V spisu „Moštna hruška ozimka“ v 3. št. let. „Kmetovalca“ mi je gospod Fr. Praprotnik govoril iz srca v stavku, glasečem se takole: „Po Slovenskem je zelo razširjena dobro znana tepka, hruška, ktere ni prekosila še nobena vrsta, kar se nam jih po knjigah priporoča“.

Temu je res tako. Jaz sem jo ravno tako ocenil že zdavnaj, in zelo tako kakor g. Praprotnik sem pisal v svoji knjigi „Sadjarstvo ali ovočarstvo“ I. del, ki je izšla že leta 1887. Na 68. strani pod zaglavjem: B. Hruške za napravo mošta, je čitati: „Boljše hruške za napravo mošta, kakor je naša navadna tepka, je ni na svetu. Povsodi raste čvrsto kakor hrast, rodi jako močno in daje najfinejši mošt. Nemški se jej veli „Schlägelbirne“.

Popolnoma prav sodi gospod Praprotnik o tepki po drevesnicah, ko pravi: „In vendar se ta hruška nahaja v malokteri drevesnici. Drevesničarji je ne marajo posebno, deloma morda zato, ker je priprosta domačinka s priprostim imenom, najbolj pa gotovo zaradi tega, ker ne raste ravno, ker se brez kola skoraj ne da vzgojiti.“ No v drevesnici kranjske kmetijske šole na Grmu, v kateri se, kar se tiče hrušek, vzgajajo izključno le moštnice, zavzema ravno tepka največji prostor. Res je pa, da tepka ne raste ravno, in zato se na Grmu z njo požlahtnjuje deblo normanske moštnice ali pa deblo Weilerjeve moštnice. Po tepkah segajo naročniki hrušek najrajši, znamenje da jih prav cenijo.

Razen tega, da tepka noče brez kola ravno rasti, tudi ni mogoče samo z obrezovanjem, brez privezovanja vzgojiti lepa, ravna debela. Tepka pa ima še neko napako. Kakor je v starejši dobi trdna, proti vremenskim vplivom neobčutljiva kakor hrast, je vendar v mladi dobi vse drugače občutljiva. Ona v prvih letih po cepljenju kaj rada pozebe, nekako tako, kakor med jablanami angleška zimska zlata parmena. Cepiti se mora torej res že visoko v že dorastle divjake, oziroma druge moštnice, na katerih potem kaj bujno in hitro raste. Vsaj tukaj pri nas na Dolenjskem je temu tako.

Tepke imamo dve vrsti. Ena ima od cvetenja pa do omedenja, oziroma do takrat, ko postane testnata, zelen sad, in šele potem, ko postane testnata, spremeni zeleno barvo v črnosivo, oziroma črnorjavo. To jaz imenujem navadno tepko, kakeršne je po Gorenjskem in Dolenjskem vse polno. Druga je v lesu, v listju, v vsej zunanosti drevesa, da tudi v velikosti in obliki sadu popolnoma podobna navadni, zeleni tepki, toda barve je drugačne. Ona ima namreč po odcvetenju zelen sad, ki potem postane rumen, na eni strani še celo nekoliko rdečkast, in šele potem, ko je sad porumenel, se prične v svojem času mediti, testnat postajati; rumena barva se spremeni v črnosivo, oziroma črnorjavo. To tepko jaz imenujem pivsko tepko. Tako jo pa zato imenujem, ker sem jo našel na Pivki, osobito na Smolenem vrhu nad Razdrtim, ob tamošnji cesarski cesti. To tepko pa tudi više cenim od navadne zelene, in zakaj? Zato, ker ima sicer vse dobre lastnosti navadne zelene tepke, poleg tega pa še sama pove, kdaj jo je v mošt podelati. Skušenim sadjarjem je namreč znano, da nikakor ne kaže v mošt podelovati že medne, testnate tepke, in sploh testnate moštnice; to pa zaradi tega ne, ker mošt, napravljen iz že testnatih moštnic noče popolnoma pokipeti, marveč ostane vsled tega vedno neprijetno sladek, pa se tudi noče učistiti, in ni nič kaj posebno stanovitven. Vsi ti neprijetni pojavi pa izvirajo odtod, ker z omedenjem čreslova kislina popolnoma izgine iz hruške in ker se del sadnega sladkorja, kakeršen se nahaja v hruškah in v sadju sploh, pri medenju spremeni o sluzasti sladkor. Ta pa ne pkipi v alkohol v isti meri kakor navadni sadni sladkor, in zato ostane mošt sladek, očistiti se pa noče zaradi nedostatne čreslovine. No, da pa ni sadni mošt, da ni tudi grozdno vino Bog vé kako stanovitno, če se noče

učistiti, je pa sploh znana stvar. Pri navadni zeleni tepki je pa težavno poznati, kdaj je za napravo mošta ravno prav dozorela. Sicer pravijo: Kadar tepke začno z drevesa cepati, takrat jih je treba otrestiti, stleči, stisniti ter tako v mošt podelati. Je že prav to; ali koliko tepke ni takrat na drevesu že vendar prezrelih, že testnatih, ki potem delajo kvaro. Pivška tepka pa pove sama, kdaj je za napravo mošta ravno dovolj dozorela, namreč takrat, kadar spremeni zeleno barvo sadu v rumeno. Takrat tepke dobé črne peške in niso še nič medne, nič testnate, torej za napravo mošta ravno prave. Zato bi jaz priporočal, naj bi se rajši rumena tepka pomnoževala kakor pa zelena R. D.

Plevel.

O plevelu je izborni praktični kmetovalec Schulz-Lupitz, kakor poroča časopis „Sudeten“, rekel: „Prereven sem, da bi mogel trpeti plevel!“ Ta izrek naj bi si k srcu vzel vsak kmetovalec, kajti škoda, ki jo plevel povzroča pri pridelkih, je zelo velika. Seveda se je treba proti plevelu neprestano boriti; ni dosti, da se seme skrbno očisti s čistilnikom, zakaj tudi na njivi je precejšnja množina plevelnega semena. Ne samo da seme, ko je zrelo, izpada, tudi s hlevskim gnojem pride nemajhna množina plevelnega semena na polje, ker ga živina požre s slamo in s senom in potem gre skoz živalsko telo v gnoj; to se zlasti dogaja z grašico in deteljno predenico. Tudi pri drobitvi se v zmesi z drugim zrnjem drobno plevelno seme, na pr. od njivske redkve, sploh ne zdrobi ali vsaj ne popolnoma; posebno pa se s pozno seneno košnjo (ki je zelo napačna) spravi veliko plevela v gnoj in se zlasti pirika na ta način zaseje na njive. V tržnih krmilih je obilno plevelnega semena, zategadelj naj se kupujejo le tedaj, če trgovec jamči, da so čista. Tudi mešanec, ako bi se spravil na njive namesto na travnike (kar se pač malokdaj zgodi), bi bil nevaren vir plevela. Zato opozarjamo tukaj na potresanje živega apna po mešanču.

Samo polivanje z gnojnico in premetavanje mešanca še ne zatre vsega plevelnega semena, zlasti njivske redkve in grašice ne. S pletvijo, s košnjo, z okopavanjem, z brananjem, s plitvim in srednje plitvim oranjem se sicer plevel popolnoma ne zatre, pač pa se podzemne korenike plevela oslabe. Popolnoma se koreninski plevel zatre le z globokim obdelovanjem. Ako imamo opraviti pretežno s semenskim plevelom, tedaj se priporoča, po žetvi obdelovati zemljo z razrezovalcem ali vsaj z brano. Po takem obdelovanju plevelno seme izkali in požene, kar se more pospešiti še z valjanjem. Ko je polje ozelenelo, se dobro pobrana ali se plevel uniči z razruševalcem. Pred zimo se potem njiva globoko preorje, ako mogoče tako, da se poprej rabi razrezovalce. Če se pa razrezovalce ne rabi, se mora zemljišče pred oranjem dobro pobranati, ker drugače plevelne rastline na preobrnjeni strani brazd dobe dovolj zraka in svetlobe, da se morejo spomladi naprej razvijati. Spomladi se potem zemlja plitvo obdeluje. Zgodnje brananje, razruševanje in potem plitve brazdice za seme store, da plevel, ki se jeseni ni zatrl, naglo požene in se potem uniči.

Stare, slabotne ljudi smo večkrat uspešno porabili za uničevanje plevela ob potih, potokih, omejkih i. dr., in tako naj bi vsaka občina napovedala boj plevelu, kakor tudi drugim rastlinskim in živalskim škodljivcem.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 61. Kako in kdaj naj se cepijo rože in kdaj naj se režejo cepiči? Z okulovanjem se doseže malo uspeha in vrhu tega poganjek, ki izraste iz okulanta, mnogokrat pozebe. (J. G. v K.)

Odgovor: Rože moremo cepiti spomladi in pozimi ali jih pa okulovati spomladi na živo oko, poleti pa na speče oko. Vsaka teh požlahtnitev je uspešna, če se prav izvrši in je vse potrebno na razpolaganje. Podloge, ki morajo biti čez zimo na tla položene in z zemljo zagrnjene, se spomladi odkrijejo, kakor hitro se ni bati več mraza in se pocepijo, ko že prično poganjati, na priprost način z doklado. Cepiči se režejo seveda ob istem času. Nekoliko pozneje, t. j. meseca maja in junija, v nekterih bolj toplih krajih celo že konec aprila, se pa rože morejo okulovati z živim očesom. Nad okulovanim mestom porežemo podlogi ves les. Vsled tega vdežano oko požene še isto leto. — Za zimsko cepljenje presadimo podloge meseca oktobra ali novembra v cvetičnike, ali pa jim zavijemo korenine v mah in ga povežemo okol korenin. Podloge potem hranimo do januarija ali februarja v shrambi, v kateri ne zmrzuje, potem jih pa postavimo v prostor, ki je preko 25° C. topel. Kadar začno poganjati, tedaj jih pa požlahtnimo. Divje poganjke iz debela in korenine moramo sicer skrajševati, a prej jih ne smemo popolnoma odstraniti, dokler se cepič ni prijel in dobro pognal. Cepičev moramo narezati že jeseni in jih do porabe tako globoko zakopati v zemljo, da ne zmrznejo. Pozimi cepljene rože moramo spomladi počasi vaditi na vnanji zrak in jih šele tedaj na prosto posaditi, ko se ni več bati mraza.

Vprašanje 62. Ali so vinski strokovnjaki res izumili neki prašek, s katerim se trte praše, da se obenem zatro grozdna plesnoba in strupena rosa? (J. V. v Št. J.)

Odgovor: Tako sredstvo je že dlje časa znano in obstoji iz žveplene moke, kateri je dodane nekaj odstotkov prav fino zmlete moke iz bakrene galice. Ne da se tajiti, da je to sredstvo dobro proti grozdni plesnobi in da pomaga deloma tudi proti strupeni rosi, vendar ne dosega niti približno učinka, katerega dosežeta posebej žveplanje in posebej škropljenje z bakreno galico, seveda, če se to vrši ob pravem času. Na podstavi izkušenj je odločno priporočati le žveplanje in škropljenje vsako posebej.

Vprašanje 63. Je li apneni žveplec (sulfidum calcis) dobro sredstvo za čiščenje vina in koliko ga je treba? Pri nas se namreč mnogokrat iz različnih vzrokov ne da dobiti druga čistilna sredstva, kakor žolica, ribji klej itd. (J. S. v P.)

Odgovor: Apneni žveplec sploh ni čistilno sredstvo, temveč le sredstvo proti pokvarjenju vina, ki tako deluje, kakor žveplanje vina. Apneni žveplec rabijo v južnih vinskih deželah (na pr. v Italiji), kjer je kletarstvo še slabo. Vino, ki je z apnenim žveplecem ohranjeno, povzroča glavobol in je torej zdravju škodljivo.

Vprašanje 64. Imam kravo, kateri so se sesci razpokali. Kaj je temu vzrok in kako se odpomore? Komaj se sesci malo pozdravijo, pa se zopet razpokajo. Sedaj bo krava kmalu imela tele, pa se bojim, da vsled bolečin ne bo pustila sesati. (J. S. na K.)

Odgovor: Sesci se razpokajo kravam, na sescih občutljivim, vsled nesnage in če mokre sesci zadeva hladen prepih, kar se po naših hlevih šestokrat dogaja. Dekle namreč sesci ob molži zmočijo z mlekom ter jih po končani molži ne zbržejo, in ker hlev ni dovolj gorek, pa se koža po sescih razpoka. To se tudi zgodi, če pridejo občutljive krave, ki so se pozimi v hlevu omehkužile, spomladi na pašo, kjer brijejo še mrzli vetrovi. Prvi pogoj je torej, da se sesci ohranijo suhi in suhi, in če so podvrženi razpokanju, se mažejo z vazelino ali s kako drugo dobro mastjo. — Pri zdravljenju razpoklih

sesci je glavna reč, da se kakor hitro mogoče rabijo primerna sredstva, predno se naredijo globoke razpoke in rane. Sesci naj se precej namaže s svinčnim kolodijem, ki se dobi v lekarni in je sestavljen iz 1 dela goste raztopine svinčenega sladkorja in 8 delov kolodija. Pri molži naj se prav rahlo postopa. Če so se naredile že globoke razpoke, potem je rabiti mazilo iz dveh delov alojine in dveh delov mirine tinkture, ki se pomešajo z enim delom terpentinovega olja.

Vprašanje 65. Skoraj vsako leto se mi pripeti, da sicer zdrave doječe svinje ne marajo jesti, ko pa pridejo na prosto, pa s slastjo žro zemljo. Isto velja tudi od mladičev. Kaj je temu vzrok in ali je prasičem škodljivo, če žro prst? (F. T. v N.)

Odgovor: Če prasiči izgube slast do krme in željno žro prst, je dokaz, da niso zdravi v prebavilih, da so ta pokvarjena vsled neprikladne krme. Prasiči imajo v želodcu in v črevih preveč kisline, in njih notranji naravni nagon jih sili, da bi jo uničili s prstjo. Vzrok pa more tudi biti pomanjkanje fosforovokislega apna v krmi. Tako pomanjkanje občutijo zlasti doječe svinje. Pokladajte prasičem redno klajno apno, katero deloma tudi odstranjuje kislino. Če prasiči žro prst zaradi premnoge kisline v prebavilih, jim pa dajte zdravilo, sestavljeno iz dveh delov suhega pelinovega drobu in enega dela moke iz krede. Tega zdravila se daje svinjam po 50 gramov, in mladičem po 20 gramov na dan dvakrat.

Vprašanje 66. Imam junca, ki ima lišaje na vratu, katerih nikakor ne morem odpraviti. Junec ima vedno trdo kožo in kraste. Kako preženem lišaj? (J. T. v K.)

Odgovor: Lišaj na vratu govedu povzroča majhna živalca, „pršica“. Najprej je vso lišajasto kožo namazati z zelenim milom, katero se pusti na koži 24 ur. Po preteku tega časa se napadena koža zmije s toplo vodo in hraste se odstranijo, kajti šele potem je mogoče pršicam do živega. Tako osnažena koža se namaže z zmesjo iz enega dela kreozota in 25 delov olja. To zmes dobite v lekarni. Kreozot namreč pomori pršice. Če se potem lišaj še ponavlja, je dokaz, da niso bile vse pršice pomorjene.

Vprašanje 67. Ali je vložiti prošnjo za samostalno obrtno in rokodelsko zadrugo na deželno vlado (ali na trgovinsko in obrtno zbornico, in kako je prošnjo kolekovati? (F. P. v Z.)

Odgovor: Pravzaprav ni vložiti nobene prošnje, temveč kar sklenjena pravila v petih izvodih. Skliče se namreč shod obrtnikov in rokodelcev, ki se mora seveda glavarstvu naznaniti, in ta shod sklene pravila. Pravila je predložiti c. kr. deželni vladi potom okrajnega glavarstva. Vse podrobnosti kakor tudi pravila Vam radovoljno priskrbi, oziroma razjasni trgovinska in obrtna zbornica.

Vprašanje 68. Letošnjo zimo so mi popokali krasni, že 10letni cepljenci, največ pod krono. Lubad je kakor odlušena, in bojim se, da se posuše. Od česa je to; ali je morda od mraza? Kako naj ravnam, da drevje ohranim? (S. J. nad L.)

Odgovor: Bolezen na drevju je vsekakor ozeblina, ki se takole zdravi: Odmrla lubad se poreže notri do žive, in kar je še žive, a odstople in nazaj zavite lubadi, se priveže nazaj v prvotno lego z motvozom ali z lišjem. Na to se zamažejo podolgaste rane s cepilno smolo, ktera pa ne sme priti pod lubad. Ko je to delo zvršeno, se vzame kakšna tkanina, na pr. staro platno, kotenina, cunjia itd., ki je zrezana na trakove, in s temi trakovi se drevo povije okol debela, tam kjer so rane, in sicer na tak način, da je med ovijanjem mogoče sproti motvoz proč jemati, ker na njega mesto pridejo trakovi. Motvoz bi se namreč poznej lahko v deblo zajel. Trakove je tesno oviti, a vendar ne toliko, da bi ovirali kroženje soka. Če se rane obvežejo v pravem času, t. j. še ob

pričetku pomladi, potem se drevo navadno reši, ker se pod obvezo že tisto leto naredi nova lubad.

Gospodarske novice.

* **Semenski cves**, ktereга je imela družba v zalogi, je ves pošel, zato ne sprejemajo več naročila nanj.

* **Krompir „triglasan“** je istotako pošel ter se zato ne sprejemajo naročila nanj.

* **Sadnega drevja iz družbene drevesnice** ni bilo mogoče pričeti razpošiljati zaradi skrajno neugodnega vremena. Kakor hitro pa sneg skopni ter bo vreme ugodno, pričnemo drevje razpošiljati; prosimo pa, naj imajo p. n. gg. udje nekoliko potrpljenja, kajti razposlati je na več kakor 1000 naslovov čez 20.000 visokodebelnega drevja v zavojih od 4 do 20 komadov. Drevje mora biti v mah in slamo pravilno zavito, zato traja razpošiljanje pri največjem naporu vsaj 14 dni.

* **Modro galico in žveplo** ima družba že kupljeno, zato prosimo p. n. podružnice in gg. ude, naj nam naročila precej zglase, drugače na bo mogoče blaga pravčasno doposlati. Galica stane 61 K 100 kg in se pošlje podružnicam vznožine prosta. Opozorjamo, da se bo letos galica razpošiljala v sodih, ker je železniško ministerstvo iz zdravstvenih ozirov prepovedalo razpošiljanje v vrečah. Žvepla stane 100 kg 14 K in se razpošilja v vrečah po 50 kg. Trtne škropilnice in žveplainike bo družba imela v zalogi, in sicer prve po 17 K 50 h, druge pa po 19 K.

* **Oddaja postrvskega zarca.** Iz ribarskega zaveda na Studencu se takoj prične oddajati letošnji zarod ali mladice domačih, šarenih in rudečih pestervic. Deželani, opravičeni kot posestniki ali najemniki v vodah, ki so primerne za ktero navedenih postrvskih plemen, dobivajo mladice brezplačno in trpé le stroške za prevažanje. Zahteve naj se zglasé na okrajni ribarski odbor v Ljubljani.

* **Oddaja cepljenk iz novomeške trtnice.** Kmetijska podružnica bo oddajala ameriške cepljenke na Vel. četrtek 4. aprila in v torek po Vel. noči 9. aprila. Trte se bodo oddajale ob imenovanih dneh v trtnici na Hočevarjevem marcu od 9 do 1/2 12 dopoldne in od 1 do 3 popoldne. Naročniki naj pridejo če le mogoče že na Vel. četrtek po trte in naj ne čakajo posebnih obvestil. Kdor bi ne prišel tega dne po cepljenke, bo s posebnim pismom obveščen, da mu je trte prevzeti v torek po Vel. noči. Stroški dopisa se v tem slučaju zaračunijo.

* **Gorjanska podružnica** je imela 17. t. m. mnogobrojno obiskan občni zbor, ktereга so se udeležili tudi udje posojilnice, bralnega društva in kmetijskega društva v Gorjah ter udje kmetijske družbe in bralnega društva na Bledu. Najprej je načelnik gosp. Jak. Jan naznanil, da je število udov narastlo od 26 na 57 in da se je z močnimi napravami gosp. Jak. Žumra letos naredilo 24.000 litrov sadjevca. Poročalo se je dalje, da so se storili koraki glede še enega žrebea in glede plemenih ovnov. Podružnica je tudi naročila umetnih gnojil za pomladansko setev, s katerimi se bodo delale razne preskušnje. Na podružničnem trijerju se je očistilo 150 mernikov jarega žita, dala se je udom na razpolaganje sadna sušilnica, ktera je last dr. Jana, in slednji je razdelil obilo cepičev onih sadnih vrst, ki so primerne za kraj. Načelnik je poročal, da je zalogo gospodarskih potrebščin v imenu podružnice prevzel družbeni vd gosp. Vinko Črne (p. d. Mžnar), kateri bo nadrobno oddajal od glavne družbe v Ljubljani sprejeto blago, kakor na pr. semena, krmila, umetna gnojila, živalsko sol itd. — Občni zbor je tudi sklenil ustanoviti podružnično strokovno knjižnico. Po razgovoru o vseh teh ređeh

je besedo poprijel gosp. dr. Jan, ki je obširno govoril o sadjarstvu. Ta govor smo priobčili na drugem mestu.

* **Animalin.** Neki H. Mesáros, Dunaj, IV. Freundgasse 4, prodaja neko rastlinsko zdravilo pod imenom „animalin“, ki ga v svojih reklamskih okrožnicah hvalisa kot „pravi blagoslov božji za reveže in bogatine“. Prodajna cena znaša približno 1 K 50 h za kilogram, in njegova moč je tolika ali vsaj blizu tolika kakor nič. Po analizi, izvršeni na c. kr. kmetijsko-kemijskem preskušališču na Dunaju, obstoji iz 8% bakrene galice, dalje iz amonijevega sulfata, iz sadre, ugašenega apna, kuhinjske soli in natronovega solitra in iz nekoliko kalijevega hipermanganata. Od teh sestavin more kvečjemu bakrena galica delovati kot semensko močilo, vendar je njegova množina tako neznatna, da se nje vplivanje ne more upoštevati. Druge sestavine so brez vsakega vpliva. Kdor bi kupil ta skrivni pomoček, bi za kilogram bakrene galice, ki stane drugače 70 h, plačal 60 kron C. kr. kmetijsko-kemijsko preskušališče na Dunaju je že lansko leto svarilo v strokovnih časopisih pred nakupovanjem animalina. Mesáros pa nadaljuje s hvalisanjem tega ničvrednega izdelka in nahaja, kakor se žal vidi, v širnih gospodarskih krogih verno občinstvo. Pred nakupovanjem takih, navadno samo izumitelju uspeh obetajohih skrivnih pomočkov se ne more zadosti živo in resno svariti.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas o oddaji korenjakov.

V trtnici mokronoške kmetijske podružnice v Trzišču se še odda 50 tisoč okoreninjenih ameriških trt rip. portalis in rup. monticola. Te trte lahko dobi vsakdo, če je ud ali ne. Cena za 100 trt je 1 krona.

Udje, kateri so se oglasili za brezplačne trte, naj pridejo ponje od 9. do 13. aprila.

Kmetijska podružnica v Mokronogu,
dné 25. marca 1901.

Grof Anton Barbo, načelnik.

Št. 4786.

Razglas.

Kr. deželna vlada v Zagrebu je s svojim razglasom z dne 16. marca 1901, št. 17.368., zaradi obstoječe svinjske kuge na Kranjskem prepovedala na Hrvaško in v Slavonijo uvajati prasičje iz občin Kompolje, Podgora, Videm, Sv. Gregor, Velike Poljane, Jurjevica, Dolenja Vas, Ribnica, Sodražica, Sušje okraja Kočevje, Velike Lipljene okraja Ljubljana in zaradi svinjske rdečice iz občin Boštanj, Št. Rupert in Šmarjeta okraja Krško.

To se daje na občno znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.
V Ljubljani, dne 21. marca 1901.

Listnica uredništva.

J. V. v St. F. Povračilo za škodo, storjeno po divjačini, morete zahtevati le za eno leto, in še to le v tem slučaju, če ste škodo naznanili v 14 dneh, odkar ste zanjo izvedeli.

J. R. v K. Za občinska pota je občina dolžna skrbeti; ako se v tem pogledu nič ne stori, se morete pritožiti na deželni odbor, da ta občini dá nalogo, da kaj ukrene. Če je občinski odbor zanikarn, potem seveda vse skupaj nič ne pomaga.

J. P. v R. Več, kakor je v knjigi »Novo vinogradništvo« povedano o sredstvih proti dotični bolezni, se ne da povedati.